

העמקה תיאורטית

אליה אלון

פרק 1 – מבוא:

פרויקט הגמר שלי עוסק בקשר בין אחיות. כשיצאתי לדרך חשבתי על הקשר המיוחד שיש בין בנות ונשים הקשורות זו לזו בקשר דם ויוצרות קשר ייחודי ומורכב לעיתים. לאחות השפעה ניכרת על הגדרת הזהות האישית וגיבושה. קיימים ממצאים המעידים כי בתוך המשפחה אחיות מהוות אחת בעבור השנייה מודל לחיקוי יותר מאשר הוריהן מהווים בשבילן, וכי הן מהוות למעשה מקור להשוואה חברתית, בייחוד בענייני מראה חיצוני ודימוי גוף. השוואה זו אינה מסתיימת בילדות, אלא נמשכת לאורך כל חייהן – מי הצליחה יותר בחייה, למי בעל מוצלח יותר, למי יש יותר כסף, מי מאושרת יותר, למי ההורים עוזרים יותר (לפעמים כמסווה לשאלהאט מי אוהבים יותר).

אחיות נוטות לתאר עצמן לעומת אחותן. בצד הנוחות שבדמיון קיים צורך בנבדלות – פיתוח ערכים, סגנונות וכישורים שונים זו מזו. היריבות מאפשרת תהליך של נפרדות ובמקרים רבים אינה מחסום לחברות אלא הכרחית ומהווה חלק טבעי ממנה. יחסי אחיות מהווים חוויות ראשוניות עם נשים אחרות. בעזרתם ילמדו מה לצפות מעצמן ומזולתן והם עשויים להשפיע על דפוסי יחסים נוספים.

הז'אנר בו אני עוסקת הוא צילום פורטרטים, צילום פורטרטים, זאנר השייך לעולם הצילום המבויים או התיעודי, פורטרט הוא דימוי (בציור, פיסול, צילום או מדיה אחרת) שמייצג אדם. אף על פי שלפורטרט יש הגדרות ופרשנויות רבות ואין לו מראה אחיד, לרוב מדובר בהדגשת הפנים וההבעה. מטרת הפורטרט היא להציג דיוקן, אישיות, ולפעמים מצב רוח. באופן מסורתי תפקיד הפורטרט הצילומי, היה להציג את מושאו, את אופיו או אישיותו של המצולם. צלמים ומצולמים השתמשו לעתים בעזרים כמו ביגוד, רקעים וחפצים כדי ליצור למצולם דימוי הולם. בצילום מקצועי, הפורטרט המצולם, שמר על זיקה לאותה משחקיות אילוסטראטיבית והצגת ה"עצמי" באופן מכוון ומתוכנן. תצלומי פורטרט אלה מתייחסים לאישיות המצולם בעזרת שימוש בחפצים, תלבושות, רקעים ואיפור שקשורים לפרסונה שלו. (מתוך אמנות המבע הצילומי, 2019)

בפרויקט הגמר שלי אני מצלמת פורטרטים של אחיות תוך התייחסות להמרחב בו הן מצולמות, העמדת הדמויות על מנת להעביר את הדינמיקה בינהן ולייצר צילום דיוקן של מהות הקשר בין האחיות שבחיתי.

בעבודה זו אחקור את צילומהם של סאלי מאן וניקולס ניקסון

סאלי מאן: <https://www.sallymann.com>

סאלי מאן (Sally Mann) נולדה ב-1 במאי 1951 בלקסינגטון, וירג'יניה, ארה"ב. היא צלמת אמריקאית ידועה שהתחילה בקורס צילום למתחילים. את הקורס היא עשתה בתיכון ומאז זה רק הלך והשתפר. סאלי מאן התפתחה כמה שאפשר - השיקה ספרים, תערוכות, קיבלה פרסים, אוספים במוזיאונים נחשבים ומה לא.

סאלי מאן קולטת שילוב של רגעים ספונטניים של ילדות וכנות, לפעמים אי נוחות. הרבה פעמים היא גם משתמשת בעירום ילדיה על מנת לבטא את עצמה לגמרי. אני חושבת שאין אוסף של צילומים משפחתיים שדומה לאוסף הזה, העובדה שהילדים ערומים (מנטלית וחיצונית), נותנת הרגשה של משפחתיות, אבל גם עצמאות וכנות מלאה. באמצעות הילדים שלה, סאלי מאן יצרה יצירת סדרה בלתי נשכחת של תמונות הז'אנר של דיוקנאות, נוף דומם.

הקשר של סאלי מאן לנושא פרויקט הגמר שלי:

בעבודת הגמר שלי אני רוצה להראות את הקשר המיוחד בין אחיות בכל הגילאים. אני רוצה לתפוס רגעים שמבטאים לא רק אהבה וקרבה, אלא גם את ההתרגשות, הקבלה והביטחון שמרגישים כשיש לך אחות שתמיד שם בשבילך. מעבר לזה, אני רוצה להראות את הדינמיקה המיוחדת שבין אחיות (איך הן משחקות, צוחקות, תומכות אחת בשנייה, ותמיד נשארות מחוברות).

סדרת הצילומים "Immediate Family", שיצאה לאור בשנת 1992, זכתה לפרסום עולמי מהיר ועוררה סערה ציבורית. הצילומים של סאלי מאן, שתיעדה את ילדיה בסיטואציות אינטימיות, יצרו דיון בקרב הצופים, כאשר חלק מהמבקרים ראו בעבודתה אומנות אותנטית והבינו את המשמעות שמאחורי הצילומים, בזמן שאחרים טענו שמדובר ב"פורנוגרפיה של ילדים". למרות זאת, ובלי קשר לביקורות, אין ספק שסאלי מאן הצליחה לצלם רגעים עוצמתיים בילדות של הילדים שלה.

העבודה של סאלי מאן מתמקדת בקשרים בתוך המשפחה שלה, ובעיקר ביחסים שבין אחיות ואחים. היא מראה את החום, האהבה והתמיכה שבקשר הזה, אבל גם את המורכבות שלו (קנאה,

ריבים ומשברים). הצילומים שלה מראים לצופים סיפור עמוק שמצליח להעביר תחושות של קרבה בין המצולמים, חוויות משותפות בין אחים ואחיות במשפחה והתבגרות.

בפרויקט הגמר שלי, אני רואה השראה רבה בצילומים של סאלי. היא מלמדת אותי איך לתפוס רגעים כנים ואותנטיים, שבסופו של דבר מספרים סיפור שלם דרך צילום. אני רוצה בעבודה שלי לתפוס את האינטימיות, החיבור, הביטחון והמשמעות הייחודית שבקשר בין אחיות, באופן דומה לזה שבו סאלי מאן הצליחה להראות את החיים הפרטיים של הילדים שלה.

ניתוח צילומים:

(סאלי מאן, 1989)

בצילום אפשר לראות שתי אחיות, שהגדולה מתוכן דואגת לאחותה הקטנה, היא מסתכלת על אחותה ואחותה מסתכלת הצידה. הצילום מבטא קרבה ומדגיש את הדינמיקה שבקשר בין אחיות ואת החיבור ביניהן.

התמונה צולמה מנקודת מבטה של סאלי (גובה העיניים של המצלמות), מה שתורם להרגשת ההזדהות של הצופים. הצילום נעשה בחוץ, באור טבעי, ובשחור לבן, מה שתורם לאווירה נוסטלגית ואפילו קצת אינטימית. בנוסף, בתמונה יש עומק שדה רדוד, הרקע מטושטש והפוקוס נמצא על הילדות שבתמונה ועל החפצים שמסביבן, מה שמדגיש את החשיבות שלהן בתמונה, ולווא דווקא של הרקע שמאחוריהן.

(סאלי מאן, 1989)

בצילום אפשר לראות ילדה עם סיגריה ביד ובובה בעגלה ואת אחותה מחקה אותה, עם בובה ביד ומשקפי שמש. הצילום מבטא את הדרך שבה אחיות יכולות לעצב אחת את השנייה, לקחת השראה אחת מהשנייה ולגדול אחת בצל של השנייה.

התמונה צולמה בגובה העיניים של הבנות, בעומק שדה רדוד, הרקע מטושטש והפוקוס ממוקד בילדות. הצילום נעשה בתאורה טבעית ובשחור לבן, בזמן שהדמויות ממוקמות במרכז הפריים. בתמונה מתקיים "חוק השלישים", כאשר הילדה הקטנה עומדת בשליש האופקי הימני, הילדה הגדולה באמצע, והעגלה עם הבובה בתוכה בשליש האופקי השמאלי.

(סאלי מאן, 1989)

בצילום ניתן לראות שתי עומדות על כיסא, יחפות. אחת מביטה למצלמה והשנייה לבושה בשמלה, מעיפה בועות סבון. אפשר לראות הבדל בין הילדה שמסתכלת על המצלמה, נראית מבוהלת

ורצינית לבין הילדה שמשחקת בתמימות. זה מעביר את התחושה שלמרות שהן אחיות ויש בניהן קשר דם, בכל מקרה אחת שונה מהשנייה באופי.

התמונה צולמה מנקודת מבטה של סאלי (גובה העיניים של המצלמות), כאשר הן שתיהן עומדות על כיסא. הצילום נעשה בחוץ, באור טבעי, ובשחור לבן. בתמונה יש עומק שדה רדוד, הרקע מטושטש והפוקוס נמצא על הילדות שבתמונה ועל החפצים שמסביבן, מה שמדגיש את החשיבות שלהן בתמונה, ולווא דווקא של הרקע שמאחוריהן. בנוסף הפינות של הצילום מטושטשות וכהות, מה שנותן הרגשה כאילו הדמויות שבאמצע נמצאות בתוך מעין בועה, אולי זו ההרגשה שסאלי התכוונה להעביר, בהתחשב בכך שהילדה הגדולה מפריחה בועות סבון באוויר.

בניגוד לצלמים תיעודיים אחרים, סאלי מאן מראה בעבודה שלה חיבור אישי בין משפחה, היא בוחנת את הגבולות של המצלמים ושל הצופים בעבודותיה בכך שהיא חושפת מאוד את הילדים שלה (פיזית ונפשית).

הז'אנר והמאפיינים הטכניים:

סאלי מאן פועלת בז'אנר הצילום התיעודי (היא מתעדת את משפחתה, את ילדיה במהלך חייהם), המאפיינים הסגנוניים שלה – שימוש באור טבעי, קומפוזיציות טבעיות (הילדים מצולמים בצורה הכי טבעית שבעולם. הם משחקים בסביבה הטבעית שלהם ללא התייחסות לגופם.), צילום / עריכת תמונות בשחור-לבן, צילום של ילדות, משפחה וזמן.

מקורות השראה והשפעה:

בראיון איתה מספרת סאלי מאן. "אני מנסה להיאחז בגן עדן שבאופן בלתי נמנע נאבד. גם אם כלל אין דבר כזה גן עדן, הוא חולף."

מאן, מוסיפה ומספרת על תהליך הבחירה שלה בנושא הצילום: "אני לא רוצה להבין מה אני רוצה לעשות, זה עלול להיות מסוכן לדעת. ברגע שאת יודעת את זה, אולי היית מפסיקה לעבוד. אני מתחילה פרויקט על ידי הגדרת המצלמה שלי ולקחת את מה שאני

חושבת שיכול להיות תמונה בסופו של דבר. אבל אני לעתים קרובות מתחילה בלי רעיון. התמונה הראשונה שאני מצלמת היא לא בהכרח על דבר מה מסוים". (מבעד לעיניה של סאלי מאן. נשים מצלמות).

אפשר להבין שסאלי לוקחת את ההשראה שלה ומושפעת ממחשבות מסוג של גן עדן שהיא מדמיינת, ומהרעיון של להגיע למקום הצילום בלי מחשבה תחילה, פשוט לצלם.

אני חושבת שזה מדהים לקחת "הפסקה מהחיים", לשקוע בדמיון ו"ללכת לאיבוד" בזמן הצילום ובמחשבה על הצילום, זה מראה כמה באמת אכפת לה, כמה היא אוהבת את המקצוע, כמה זה הרבה יותר מסתם מקצוע בשבילה ושהיא עושה את זה באהבה, מתחברת לזה, ולוקחת את כל עולם הצילום איתה.

דעתי על הצילומים של סאלי מאן:

אני חושבת שהצילומים של סאלי מאן יכולים להראות קצת מוזרים ואפילו לא מובנים במבט ראשון. היא מצלמת את הילדים שלה בצורה מאוד פתוחה לעיני כל ונותנת להם לגדול מול המצלמה בלי להסתיר שום דבר. זה שונה ממה שאני, ואני מאמינה שרוב האנשים, רגילים לראות בצילומים של ילדים. בדרך כלל מצפים לראות תמונות תמימות ומתוקות, בטח לא תמונות של ילדה בת 4 עם סיגריה, או כמה ילדים קטנים בעירום ותיעוד מלא של הילדות שלהם, אבל סאלי מאן לא מנסה לייפות את המציאות או ליצור רגעים מושלמים, היא מצלמת בדיוק כמו שהם, עם כל הרגעים היפים, העצובים והשמחים שלהם.

אבל כשמסתכלים על התמונות שלה במבט שני, אפשר להבין את היופי שבהן. היא מצליחה לתפוס רגעים מאוד מיוחדים שמראים את הקשר בין הילדים, את התחושות שלהם ואת הדרך שבה הם מתמודדים עם הילדות ועם ההתבגרות. היא מצליחה להעביר בצילומים שלה הרגשה של חופש, כאילו היא מאפשרת לילדים שלה להיות פשוט הם, בלי מסכות. היא מצליחה להעביר רגעים אמיתיים.

אני חושבת שנדרש הרבה כוח ואומץ בשביל לתעד ילדה אחת עומדת מול המצלמה עם סיגריה ביד ועמידה של דוגמנית אמצע, השנייה עם בובה ומשקפי שמש, ילדות מול בגרות, תמימות מול פתיחות. לסאלי היה את האומץ בשביל לתעד דברים שלווא דווקא יתפסו בעין יפה, אבל הם מלאי

מחשבה, עומק ואינטימיות, היא לא מפחדת לתעד רגעים שלא תמיד נראים נוחים או יפים בעיני כולם. יש בצילומים שלה משהו עמוק, משהו שגורם לעצור ולנסות להבין מה היא חושבת. היא מצליחה לתפוס את האינטימיות בין האחים, את הדינמיקה המיוחדת ביניהם, זה מה שהופך את העבודות שלה לכל כך חזקות ומעוררות השראה.

<https://fraenkelgallery.com/portfolios/nicholas-nixon-brown-sisters>: ניקולס ניקסון:

ניקולס ניקסון (Nicholas Nixon) הוא צלם אמריקאי שנולד בשנת 1947 בבוסטון, מסצ'וסטס. הוא צלם שמתמחה בנישה הדוקומנטרית ועוסק בתחומים שמציגים תהליכים אנושיים, כמו פרויקט "האחיות בראון", הסדרה המפורסמת ביותר של ניקסון, היא מהפרויקטים האמנותיים המרגשים ביותר של העשורים האחרונים. מאז 1975 ניקסון מצלם בכל שנה את רעייתו ביבי עם אחיותיה לורי, התר ומימי. מאז שנת 1975 הוא מצלם פורטרטים של אשתו (בוורלי) ואת שלושת אחיותיה לבית בראון. ניקסון מצלם אותן תמיד באותו הסדר משמאל לימין באותו הסדר. בכל פעם מספר רב של תצלומים ובוחר רק תמונה אחת שתייצג את הנשים. הצילומים חושפים מערכות יחסים משתנות בין האחיות בראון. לדבריו "התחנתי עם אשתי בשנת 1970 הייתי בן 21 והיא הייתה בת 20. כל שנה הגענו כולם למפגש משפחתי אצל ההורים שלה וזה תמיד היה אירוע קצת מאולץ, קצת משעמם, כדי לשבור את הקרח הייתי מצלם את כולם, בין השאר מעמיד את האחיות יחד באותו פודה".

"אחרי זמן מה אמרתי, 'בוא נעשה פרוייקט כזה לאורך כל החיים'". (פרויקט צילום: ארבע נשים – 40 שנה. ישראל היום)

הקשר של ניקולס ניקסון לפרויקט הגמר שלי:

פרויקט הגמר שלי מדבר על הקשר המיוחד שבין אחיות והעברת הקשר הזה דרך הצילום. זה קשר שמלווה אותנו לאורך כל החיים, מההתחלה ועד הסוף ומשתנה עם הזמן ברגעים של קרבה, תמיכה, תחרות לפעמים, ביטחון והמון אהבה. אני מנסה להציג את כל החבילה הזאת שבאה בקשר בין אחיות בפרויקט שלי, ולהראות איך העובדה שיש לכל אחת אחות בחיים יכולה לשפיע לאורך השנים.

ניקולס ניקסון, באמצעות סדרת הצילומים המפורסמת שלו "האחיות בראון" (מאז שנת 1975 ועד היום, כשכל שנה האחיות הגיעו למפגש משפחתי אצל הוריהן ואז ניקסון העמיד אותן יחד וצילם אותן באותה פוזה כשרק הגיל משתנה), מצליח להראות את הקשר בין האחיות בצורה אינטימית יותר, בזמן שהוא מתאר איך הזמן משפיע עליהן. הוא מצליח להוציא את הרגשות שלהן ולהראות אותם לצופים, לתת לכל אחד להרגיש כאילו הוא חלק מהמשפחה. הצילומים שלו מראים באופן מדויק את הקשר המיוחד שבין האחיות, וזה בדיוק מה שאני רוצה להראות בפרויקט שלי. איך הצילום יכול להמחיש את הקשר החזק הזה, שאין דרך בעולם לתאר אותו במילים.

ההשראה שאני לוקחת מניקסון היא הצגת הקשר בין האחיות באמצעות צילום, בצילומים של ניקסון רואים שהתמונות לא מצולמות באופן מלאכותי, אלא בצורה שמראה אותנטיות וקשר אמיתי וטהור בין אחיות. אני רוצה להראות את הדינמיקה הזאת, את הקרבה ואת האהבה, לתת לצופים להרגיש כאילו הם חלק מהקשר הזה ולגרום להם לרצות גם קשר כמו זה.

הז'אנר והמאפיינים הטכניים:

ניקולס ניקסון הוא צלם תיעודי שמצלם את החיים של "האחיות בראון" (אשתו ואחיותיה) באופן אותנטי. הוא מצלם באור ולרוב בתאורה טבעית בשביל לתת תחושה של התחברות והזדהות- לדבריו "אנשים רבים מאד שפגשתי מתחברים מאד לתהליך שעוברות אשתי ואחיותיה, הם מאד מתרגשים מהפרויקט יוצא הדופן הזה, מהעוצמה שבו מהחיבור שלהם לתהליך הזה.

בתמונה רואים ארבע אחיות, כולן מסתכלות למצלמה, אחת קרובה יותר מכולן והרחוקה שבניהן מחבקת אותה, מסתכלות במבט שנותן תחושה רצינית. בצילום אפשר לראות שלמרות הקומפוזיציה והמבט הרציני והחודר, האחיות מחובקות ונותנות תחושה של קרבה לעומת ריחוק. התמונה מצולמת מנקודת מבטו של ניקסון ובגובה העיניים של המצלמות, מה שיוצר קשר בין הדמויות לבין הצופים. הצילום הוא בעומק שדה מלא, כך שכל האלמנטים בפריים, הדמויות עומדות מאחורי רקע לבן אז בכל מקרה הפוקוס הוא עליהן. התמונה מצולמת באור טבעי, שחור לבן, בזמן שהדמויות "קפואות" וללא תנועה, מה שמאפשר להתמקד באמת בכל אחת.

בתמונה רואים את אותן ארבע אחיות, שלוש מהן מסתכלות למצלמה ואחת מביטה על אחיותיה. שתי האחיות שבאמצע מתבקות את האלה שבצדדים, והאחיות מימין ומשמאל משלבות ידיים. שוב אפשר לראות קרבה באמצעות שפת הידיים והמבט, האחיות מתחבקות אחת מסתכלת עליהן בחום, הן מחייכות ונראה שהן אוהבות אחת את השנייה, הן מעבירות מסר כזה.

התמונה מצולמת בגובה העיניים של המצלמות, אך נוטה למטה על מנת שיראו את הגוף שלהן (את רובו). בעומק שדה רדוד, הרקע מטושטש והפוקוס הוא אך ורק על האחיות, מה שמדגיש את הנוכחות שלהן בפריים. הצילום נעשה בשחור-לבן, בתאורה טבעית. הקומפוזיציה מאוזנת, שתי אחיות במרכז, ושתי אחיות בקצוות (אחת מימין ואחת משמאל).

בתמונה ניתן לראות את אותן האחיות לאחר שהזדקנו, מה שמעביר את החוויה של הצילום התיעודי במשך כל חייהן, הימנית עוצמת עיניים ונשענת על אחותה, כל השאר מסתכלות למצלמה וכולן מחייכות חיוך שמראה עליהן שהן עברו חיים שלמים, הן כבר לא הילדות שראינו בהתחלה, בתחילת התהליך, הן הבינו את החיים ואיך הם עובדים. התמונה מעבירה תחושה של התמסרות בזמן שהאחות הימנית נשענת על אחותה ועוצמת עיניים, מרגיש כאילו היא מתמסרת אליה וסומכת עליה. העובדה שהבנות מסתכלות אל המצלמה ונשענות אחת על השנייה נותנת תחושה של אהבה, ביטחון והבנה שלאחר כל החיים האלו, אחיות זה קשר בלתי נפרד, שנשאר לעולמים.

התמונה מצולמת בגובה העיניים של המצלמות, מה שמאפשר לצופים להזדהות איתן. בעומק שדה רדוד, הרקע מטושטש והפוקוס הוא רק על האחיות, מה שמדגיש את הנוכחות שלהן בתמונה. הצילום הוא בשחור לבן, התאורה טבעית, תאורת יום, התמונה קפואה, והבעות הפנים של הבנות נתפסו בבירור, אך אפשר לראות שיש רוח בכך שהשיער של הבנות נראה מטושטש טיפה.

מה שמייחד את ניקסון בצילום האחיות שלו הוא היכולת להציג את הזמן כאמצעי חשוב להתפתחות ולחיזוק הקשר בין האחיות. לדבריו של ניקסון "ככה אתה רואה את אותות הגיל, את השינויים הנפשיים שעברה כל אחות. ככה אתה נחשף לתהליך העומק שעוברת כל אחת מהנשים האלו עם השנים, כל השינוי הגופני מנשים צעירות ופורחות עד נשים מבוגרות שעדיין שמחות בחייהן ומקבלות את עצמן". איך שהשנים חולפות והן כבר נשים. אולי אחת מהן התחתנה השנה. או התגרשה. או ילדה ילד. חיים שלמים. ארבעים שנה. בזמן שצלמים אחרים מתמקדים בתהילה, ביופי, באסתטיות.. ניקסון מתמקד בלהראות את מה שחשוב, את המשפחתיות ואת ההתמסרות לתהליך ובעיקר, הקשר האמיתי והכנה שבין האחיות.

מקורות השראה והשפעה:

לדבריו "התחתנתי עם אשתי בשנת 1970 הייתי בן 21 והיא הייתה בת 20. כל שנה הגענו כולם למפגש משפחתי אצל ההורים שלה וזה תמיד היה אירוע קצת מאולץ, קצת משעמם, כדי לשבור את הקרח הייתי מצלם את כולם, בין השאר מעמיד את האחיות יחד באותו פוזה".

"אחרי זמן מה אמרתי, 'בוא נעשה פרוייקט כזה לאורך כל החיים', ככה התחלתי לצלם משנת 1975 את האחיות באותה פוזיציה בשחור לבן כשרק הגיל השתנה. ככה אתה רואה את אותות הגיל, את השינויים הנפשיים שעברה כל אחות. ככה אתה נחשף לתהליך העומק שעוברת כל אחת מהנשים האלו עם השנים, כל השינוי הגופני מנשים צעירות ופורחות עד נשים מבוגרות שעדיין שמחות בחייהן ומקבלות את עצמן".

ניקסון לקח את מקורות ההשראה שלו בעצם מאשתו ואחיותיה, הוא התכוון לעשות פרויקט מתמשך, לכל החיים לאחר שראה את הצילומים של אשתו ואחיותיה. הוא הושפע מהזמן שחולף והודהם מכך שאפשר לראות כל שינוי פיזי, ואפילו רגשי שעוברות האחיות במהלך השנים.

דעתי על הצילומים של ניקולס ניקסון:

אני מאוד מתחברת לצילומים של ניקולס ניקסון כי הוא מראה את הקשר בין האחיות בצורה אמיתית. דרך הצילומים שלו אפשר ממש להרגיש את הקרבה, האינטימיות והחיבור שיש ביניהן. רואים שהצילומים שלו הם לא רק צילום של אנשים שעומדים יחד, הצילומים הם יותר עמוקים. צילום אחד שמשקף שנה שלמה, כך לפחות ניקסון והמדיום הצילומי רוצים שנאמין. שנה אחרי שנה, פעולה שחוזרת על עצמה, הסדר נשמר, ניקסון מקפיד. ההקפדה בפרטים יוצרת השוואה רב שכבתית.

מה שמיוחד בעבודות שלו הוא שהן צילום אחד שמספר סיפור. מספיק להסתכל על התמונה כדי להבין את הקשר שבין האחיות. איך הן משתנות לאורך השנים, ואיך למרות כל השינויים הן נשארות מחוברות. הצילום שלו מצליח להעביר את ההרגשה הזאת בצורה מאוד טבעית, וזה משהו שאני רוצה שיראו גם בפרויקט שלי.

אמנית שאינה מתחום הצילום – הסופרת לואיזה מיי אלקוט:

לואיזה מיי אלקוט נולדה ב-29 בנובמבר 1832 בג'רמנטאון, פנסילבניה, ארצות הברית ונפטרה ב-6 במרץ 1888. היא נצר למשפחה אמידה שהתנתקה ממנה בעקבות נישואיה – הייתה פעילה למען זכויות שוות לנשים וביטול העבדות, ואביהן היה פילוסוף ומחנך שדגל במתן עצמאות לתלמידיו. את בנותיו לימד בעצמו. לואיזה ואחיותיה הורשו לבחור מה ברצונן ללמוד – היא עצמה העדיפה ספרות, גיאוגרפיה והיסטוריה – את הסיפורים כתבה והמחיזה לואיזה, שניחנה בדמיון עשיר. כשגדלה, במשך שנים לא לואיזה לא התמידה בשום עבודה שהצליחה למצוא, ואז התחילה לכתוב. ספרה הראשון ראה אור כשהייתה בת 22, ותשע שנים לאחר מכן כתבה את ספרה המצליח "תמונות מבית החולים", שהתבסס על התנסויותיה במהלך מלחמת האזרחים. בגיל 37 נענתה להזמנת מוציא לאור, שביקש ממנה "לכתוב ספר לבנות". "נשים קטנות" נחל הצלחה מיידית ועצומה.

הקשר של הספר שכתבה לואיזה – "נשים קטנות" לפרויקט הגמר שלי:

הרומן "נשים קטנות" הייה הצלחה משגשגת של לואיזה, הוא תורגם לעשרות שפות, עובד לסרטי קולנוע, והוא ממשיך להימכר עד היום. הספר מתאר את מאבקן של נערות לצמוח ולהיעשות נשים צעירות, את אהבותיהן הראשונות ואת קשרי החברות שלהן בין לבין עצמן ועם אנשים אחרים. הוא נכתב במשך שלושה חודשים בלבד והתבסס על חייה של הסופרת. מתמקד באחיות משפחת מארץ': מג, ג'ו, בת' ואיימי. הסיפור עוקב אחרי ההתבגרות של האחיות, השאיפות שלהן, האתגרים שהן חוות והקשרים ביניהן. הספר מציג את הדינמיקה המורכבת בין האחיות ומראה את התמיכה ההדדית, הקנאה, האהבה והקונפליקטים. בפרויקט הגמר שלי השנה אני מדברת בדיוק על זה, על ההתבגרות של אחת לצד השנייה, הזמן שחולף אבל אף פעם לא מנצח את הקשר הטהור שבין אחיות, היופי והאופן שבו הן מתמודדות עם המציאות. הספר "נשים קטנות" עורר הצלחה כל כך גדולה כי אנשים הצליחו להזדהות איתו, להבין אותו ואת הקשרים עליהם מסופר הסיפור, כך אני

רוצה שאנשים ירגישו גם בנוגע לצילומים שלי. לואיזה מיי אלקוט והיצירות שלה משמשות בהשראה רבה לפרויקט הגמר שלי.

ז'אנר ומאפיינים וטכניים:

אלקוט כתבה בסגנון ריאליסטי, ותיארה את חייה הילדות שלה בצורה כנה. היא הציגה את המחשבות ואת הרגשות של הדמויות בסיפור באופן מעמיק ובאופן שמשקף את החיים שלה והחוויות שלה בתקופת חייה.

ניתוח שלוש סצנות מ"נשים קטנות":

1. שריפת כתב היד של ג'ו: בסצנה זו, איימי, האחות הצעירה, שורפת את כתב היד של ג'ו מתוך כעס. האירוע מדגיש את הקונפליקטים שעלולים להתעורר בין אחיות, אך גם את היכולת לסלוח ולהמשיך הלאה.
2. מחלתה של בת': כאשר בת' חולה, האחיות מתאחדות סביב הטיפול בה. החלק הזה בסיפור מדגיש את התמיכה ההדדית והאהבה העמוקה בין האחיות, במיוחד ברגעי משבר.
3. נשף הכדורים: בסצנה זו, מג משתתפת בנשף ומנסה להרשים את החברה הגבוהה. האירוע מדגיש את הלחצים החברתיים ואת התמיכה והביקורת שהיא מקבלת מאחיותיה.

לואיזה הצליחה לכתוב על נשים מורכבות ועצמאיות בתקופה שבה נשים נחשבו לפחות בעלות ערך. היא הציגה את העובדה שגם לנשים יש שאיפות, מאבקים והצלחות, ובכך עזרה לשינוי התפיסה החברתית לגבי תפקידי נשים בזמנה.

מקורות השראה והשפעה:

לואיזה לקחה השראה מהחיים האישיים שלה וממשפחתה. הספר "נשים קטנות" מבוסס על חייה האישיים של לואיזה מיי אלקוט והאחיות שמתוארות בסיפור הן אחיותיה של לואיזה – אנה היא

מג, האחות הבכורה שנישאה לגבר שאהבה, ליזי היא בת', האחות הצעירה שמותה בטרם עת שבר את ליבן של בנות המשפחה (ואת ליבם של מיליוני קוראים), ומיי היא איימי, האחות הקטנה, המפונקת, שנשלחה לאירופה ללמוד אומנות על חשבון אחותה הגדולה, שנשארה מאחור כדי למלא את תפקידה כמבוגר האחראי. לאלקוט היו שלוש אחיות, וביחד הן היו 4 נשים קטנות, ממש כמו בספר. וגם הדמות בספר של ג'ו מבוססת על לואיזה אבל עם כמה שינויים. לואיזה השפיעה מאוד על הציבור עם הספר המצליח שלה, ג'ו גיבורת הספר שמתארת את לואיזה במציאות, הפכה למושא הערצה של מיליוני נערות ברחבי העולם. ג'ו היצירתית, הכותבת חסרת הרסן, זו ששנאה את המגבלות החברתיות, זו שאהבה לשחק עם בנים במשחקיהם שלהם, וזו שגם ניסתה לתמוך כלכלית במשפחתה.

דעתי על לואיזה מיי אלקוט והיצירות שלה:

אני חושבת שהספר נשים קטנות הוא ספר מיוחד ומרגש, בעיקר בגלל הדרך שבה הוא מתאר את הקשרים בין אחיות. לואיזה מיי אלקוט מצליחה לגרום לדמויות להרגיש אמיתיות מאוד כי הן לא מתוארות כבנות מושלמות, יש להן חולשות, נפילות וסכסוכים, כמו לכל משפחה אמיתית. הקוראים יכולים ממש להתחבר אליהן ולהרגיש שהם חלק מהחיים שלהן.

הספר מראה עד כמה הקשר בין אחיות יכול להיות מורכב. מצד אחד, יש בו רגעים של אהבה ותמיכה, שבהן האחיות עוזרות זו לזו ונותנות אחת לשנייה כוח. מצד שני, יש גם רגעים של קנאה, תסכול וריבים, שהם גם חלק במכלול של הקשר בין אחיות. הדמויות בסיפור עוברות יחד תקופות קשות, שינויים קשים בחיים ואפילו אובדן, אבל מה שיפה בקשר שלהן הוא שהן יודעות להיות אחת בשביל השנייה לא משנה עם איזה קושי הן מתמודדות. גם כשיש קשיים או מחלוקות, האהבה שבין האחיות תמיד נמצאת. זה מתחבר מאוד לנושא שלי בפרויקט הגמר, ואני חושבת שכל אחד היה רוצה לקחת השראה מלואיזה מיי אלקוט.

רפלקציה על הקשר בין פרויקט הגמר לפרק ההשראה:

במהלך העבודה על פרויקט הגמר שלי, שהתמקד בקשר בין אחיות, היה לי ממש חשוב להעמיק בפרק ההשראה. ניתחתי את העבודות של הצלמים סאלי מאן וניקולאס ניקסון, וגם את הכתיבה של לואיזה מיי אלקוט. העבודה על הפרק הזה לא הייתה רק שלב תאורטי, אלא ממש עזרה לי להבין איך אני רוצה לגשת לפרויקט שלי, במה להתמקד ומה בדיוק אני רוצה שהצופים בצילומים שלי ירגישו.

סאלי מאן נתנה לי המון השראה, הדרך שבה היא מצליחה ללכוד רגעים של אחיות ולתת לרגעים האלו להרגיש טבעיים עניינה אותי מאוד, היא גרמה לי להבין כמה חשוב לי שהצילומים שלי יהיו טבעיים ואמיתיים, ובאופן שלא נראה מלאכותי, סיפורים טבעיים שמספרים סיפור. אצל ניקולאס ניקסון, מאוד התחברתי לפרויקט שלו "The Brown Sisters", הוא תיעד את אותן האחיות לאורך שנים. אני חושבת שהרעיון שלו, להראות את אותן האחיות במשך תקופת זמן ארוכה כל כך ממש השפיע על המחשבה שלי ועל הדרך שבחרתי לגשת לצילום, הוא התמיד בצילומים שלו והצליח להראות שקשר בין אחיות זה דבר חזק ולא משתנה לא משנה מה.

לבסוף, לקחתי גם השראה מלואיזה מיי אלקוט. התחברתי ממש לכתיבה שלה ולהשראה שהיא לקחה מהחיים שלה, גם אני בצילומים שלי חשבתי כל פעם על איזו השראה אני לוקחת ממני ומאחותי, איך זה מתחבר אליי.

פרק ההשראה היה הכרחי ומשמעותי בשבילי ובשביל המשך העבודה שלי, הוא עזר לי לגבש את הדעה שלי והכיוון שבו אני רוצה להמשיך בפרויקט, ולחשוב על מה אני באמת רוצה להעביר לאנשים, מה אני רוצה שהצופים בצילומים שלי ירגישו ויקחו איתם לדרך. העבודה גם נתנה לי רעיונות לאיך אני רוצה שהצילומים שלי ייראו, ומה אני רוצה לראות בתוצאה הסופית של הפרויקט.

אני מאוד אוהבת את עולם הצילום ונהנתי לחקור את העולם הזה, במיוחד כשהתעסקתי בצלמים מצליחים שהתעסקו בנושא שמעניין אותי, ובנושא שאני בחרתי לעסוק בו.

[ביבליוגרפיה:](#)

גבע, ג'. (2018). סאלי מאן.

<https://www.guygevaart.com/blog-1/sally-mann>

גולן, א'. (2018). פרויקט צילום: ארבע נשים – 40 שנה. ישראל היום.

<https://www.israelhayom.co.il/article/611581>

גלית. (2015). The Brown Sisters: השראה:

<https://galitcolors.com/2015/01/15/the-brown-sisters/>

גלית. (2015). Immediate Family / סאלי מאן

<https://galitcolors.com/2015/07/16/%D7%94%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%94-immediate-family-%D7%A1%D7%90%D7%9C%D7%99-%D7%9E%D7%90%D7%9F/>

דלאצ'יב. סאלי מאן – צלם אמריקאי: ביוגרפיה, יצירתיות.

<https://iw.delachieve.com/סאלי-מאן-צלם-אמריקאי-ביוגרפיה/>

ויקידס. לואיזה מיי אלקוט.

<https://www.wikikids.co.il/wiki/לואיזה-מיי-אלקוט>

זקהיים, מ'. (2024). נשים, לא קטנות: על חייה האמיתיים של לואיזה מיי אלקוט. הספרייה הלאומית.

<https://blog.nli.org.il/nashim-ktanot/>

משיח שניצור, ד'. (2017). יחסים בין אחיות וחשיבותם: ממצאים מחקריים עדכניים.

<https://www.dana-tipul.com/single-post/2017/11/15/%D7%99%D7%97%D7%A1%D7%99%D7%9D-%D7%91%D7%99%D7%9F-%D7%90%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA-%D7%95%D7%97%D7%A9%D7%99%D7%91%D7%95%D7%AA%D7%9D-%D7%9E%D7%9E%D7%A6%D7%90%D7%99%D7%9D-%D7%9E%D7%97%D7%A7%D7%A8%D7%99%D7%99%D7%9D-%D7%A2%D7%93%D7%9B%D7%A0%D7%99%D7%99%D7%9D>

מטח – המרכז לטכנולוגיה חינוכית. לואיזה מ. אלקוט.

<https://www.lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=9989>

משרד החינוך – אגף הפרסומים. (2019). אמנות המבע הצילומי.

<https://meyda.education.gov.il/files/madaTech/tikshoret/Photo-OpticnewCurriculum.pdf>

ניקסון, נ'. פורטרט צילום ישראלי – ארבעה עשורים: הפרויקט הייחודי של ניקולס ניקסון.

<https://www.photo-way.co.il/nicholas-nixo-project/>

ניקסון, נ'. צילום בעם – ניקלואס ניקסון.

<https://zilumbaam.com/photography-blog/photographers/nicholas-nixon/>

עופר אורן, ע'. (2015). לואיזה מיי אלקוט: עשירה, מצליחה ומפורסמת, אך לא ברור אם מאושרת. Ynet.

<https://xnet.ynet.co.il/win/articles/0,14717,L-3109557,00.html>

עופר אורן, ע'. (2015). לואיזה מיי אלקוט, "נשים קטנות": מה עלה בגורלה של הנערה שהחליטה להיות עשירה ומאושרת.

<https://ofra-offer-oren.com/2015/06/09/לואיזה-מיי-אלקוט-נשים-קטנות-מה-עלה-בגורלה-מה-עלה-בגורלה-של-הנערה-שהחליטה-להיות-עשירה-ומאושרת/>

צילום בעם, סאלי מאן – ילדותי השנייה

<https://zilumbaam.com/photography-blog/inspiration-sources/> - סאלי-מאן-ילדותי-
[/השנייה-3](#)

שפי, ס'. (2003). היד המצומקת נאחזת בחיים. הארץ.

<https://www.haaretz.co.il/misc/2003-08-28/ty-article/0000017f-eb49-d4cd-af7f-eb79b8e00000>

שקד, א'. (2020). מבעד לעיניה של סאלי מאן. נשים מצלמות.

<https://womenphotographing.co.il/sally-mann/>

Triptych. (2004). Sally Mann: A Thousand Crossings. Getty Museum.

https://www.getty.edu/art/exhibitions/sally_mann/inner.html